

INHOUD

Jaaroverzicht 2009	1
Jaarplan 2010	2
Verslag KNHG- Najaarscongres	4
ING-Nieuws	5
Amsterdam 2010	6
Boekaanbiedingen	7
Agenda	8

WERELDCONGRES

22 t/m 28 augustus 2010 The 21st International Congress of Historical Sciences, Amsterdam (Zie bladzijde 6 en www.ichs2010.org).

KNHG NAJAARSCONGRES

1 oktober 2010 KNHG Najaarscongres 'New Horizons in Dutch Overseas History. Imperial Connections in the Dutch Orbit'.

LIDMAATSCHAP KNHG

De contributie bedraagt in 2010 €63,- voor leden en €35,- voor studenten en promovendi. Nieuwe leden ontvangen het eerste jaar €20,- korting (nieuwe studentleden ontvangen het eerste jaar €11,- korting).

De komende jaarwisseling nodigt uit tot terug- en vooruitkijken. Dat eerste deed Lex Heerma van Voss, voorzitter van het KNHG, tijdens de ledenvergadering afgelopen november. De tekst van zijn Jaaroverzicht 2009 vindt u hierna. Terugkijken gebeurt verder in het verslag van twee bijeenkomsten: de KNHG-Najaarsconferentie 'Woorden en daden. Mannelijkheid in de Lage Landen, 1800-2000' (november 2009) en de ING-studiemiddag over ontwikkelingssamenwerking (oktober 2009). Vooruitkijken gaat op geleide van het Jaarplan 2010 dat eind 2009 na bespreking in bestuur en redactie is vastgesteld in de ledenvergadering. Vooruitkijken is verder natuurlijk aan de orde bij wat Hans Blom typeert als de Olympische Spelen voor Historici, het komende wereldcongres in Amsterdam (22-28 augustus 2010 in Amsterdam).

Ik wil bij deze alle leden die hun e-mailadres doorgaven aan het KNHG-bureau hartelijk daarvoor bedanken, en de leden die dat (nog) niet deden opnieuw verzoeken dat alsnog te doen. De communicatie met de leden wordt vele malen actiever en dynamischer wanneer dat (ook) elektronisch kan. De leden die geen e-mailadres hebben of kunnen gebruiken wil ik vragen om dat voor eind januari 2010 schriftelijk of telefonisch aan het bureau door te geven (070-3140363, Postbus 90406, 2509 LK Den Haag). Ook daarvoor onze hartelijke dank.

Op 1 januari gaat de nieuwe website de lucht in: er kunnen vanwege de transitie tussen 1 en 5 januari technische storingen optreden.

Leonie de Goei, directeur KNHG

JAAROVERZICHT 2009

2009 is voor het KNHG in verschillende opzichten een jaar van rustig bouwen geweest. We organiseerden congressen over pragmatisme in de politiek en het spannende congres over mannelijkheid. Het symposium over pragmatisme was het laatste van een reeks die wij nadrukkelijk op voorstel van en in samenwerking met jonge historici georganiseerd hebben. Dat is ons goed bevallen en wij hebben dit jaar nieuwe voorstellen ontlokt aan beginnende onderzoekers. Met de Vereniging van Geschiedenisleraren in Nederland werden oude banden aangehaald. Wij hopen dat die in de toekomst gaan leiden tot gezamenlijke activiteiten op het snijvlak van wetenschap en onderwijs in de geschiedenis. Veel energie is besteed aan het organiseren van het congres van de Commission Internationale des Sciences Historiques, waar in augustus 2010 in Amsterdam het KNHG gastheer zal zijn. Dat gebeurt onder leiding van Hans Blom, en hij vertelt u daar zo meer over.

Het Nationaal Historisch Museum speelde een grote rol in het openbare historische debat. Het KNHG kwam al vroeg tot de conclusie dat de voor de hand liggende bijdrage van het genootschap zou moeten gaan over de inhoud van het museum, en niet over de vestigingsplaats of het parkeerterrein. Dat leidde tot een zeer geslaagde discussie op 26 juni, waaraan bijgedragen werd door een keur van deskundigen, maar ook door Utrechtse en Amsterdamse studenten die hun droomzalen inrichtten en alternatieve musea tegen het licht hielden. Aan het eind van de dag kon geconcludeerd worden dat de kloof tussen de professionele historici en de museumdirectie minder groot was dan gevreesd.

De museumbouwers bleken gevoelig voor de gedachte dat ook het houvast van de chronologie een rol moet spelen in het NHM, dat een museum ook moet laten zien hoe onze kennis van het verleden tot stand komt, en dat Nederlandse geschiedenis op allerlei manieren verknoopt is met de geschiedenis buiten onze grenzen. Het KNHG zal zich in dit debat blijven roeren, maar zijn aandacht ook op andere historische musea richten.

De discussiedag over het museum werd voorbereid door een groep van deskundige KNHG-leden, en onder meer ondersteund door een forum op internet. Dat leidde nog niet tot een geweldige stroom van elektronische communicatie in onze gelederen, maar mij gaf het wel visioenen van hoe dat in de toekomst zou kunnen. Al anderhalve eeuw spreken het KNHG en zijn voorgangers namens de historische wereld. Inmiddels laat de techniek toe dat we dat ook werkelijk kunnen doen. Dankzij internet kunnen we, over wat ons als historici bezig houdt, debatten openen waaraan iedere geïnteresseerde kan bijdragen. Dat is maar een van de terreinen waarop het KNHG de digitale toekomst tegemoet treedt. U kunt verwachten dat binnenkort onze publicaties naast papieren versies ook digitale versies zullen kennen. Wie dat een beangstigende gedachte vindt, vindt het misschien geruststellender als ik het omdraai: het is te verwachten dat onze publicaties nog in lengte van dagen behalve digitaal, ook op papier beschikbaar zullen zijn. Maar wil de BMGN zijn huidige vooraanstaande positie als publicatie over de geschiedenis van de Nederlanden behouden, dan zal het blad ook digitaal meer verspreiding moeten vinden dan nu al gebeurt. En onze nieuwsbrief zal in digitale vorm meer op de actualiteit kunnen insprijgen, dan nu het geval is.

Dat brengt me midden in het belangrijkste gebied waarop rustig gebouwd werd, de digitale toekomst van het KNHG. Wij werken aan een update van onze website, maar tegelijkertijd aan het ontwikkelen van een nieuw concept daarvoor, waarin wij de leden informatie, bronnen, literatuur, verbindingen, communicatiemogelijkheden en onderzoeksinstrumenten bieden. Daarbij worden we gesteund door de expertise van het Huygens Instituut, en de financiële steun in de rug die het Harreveldfonds voor het KNHG is. Wij zullen u ongetwijfeld over een jaar daarover meer te melden hebben.

Lex Heerma van Voss, voorzitter KNHG

JAARPLAN KNHG 2010

In 2010 zullen een aantal belangrijke veranderingen vorm krijgen die in de tweede helft van 2009 zijn voorbereid. Het meest zichtbaar is dat in het uiterlijk en de opzet van de BMGN/LCHR en op de website www.knhg.nl.

Website

Per 1 januari 2010 is de website ergonomisch sterk verbeterd, toegankelijker en beter vindbaar. Bovendien zijn beheer en onderhoud niet langer extern uitbesteed wat behalve een vermindering van kosten ook een aanzienlijke verruiming biedt van de gebruiksmogelijkheden door het KNHG-bureau zelf. De verwachting is dat deze website, waarvoor de kosten mede door een subsidie van het Harreveldfonds werden gefinancierd, de komende twee jaar in gebruik zal blijven. In deze periode zal tegelijkertijd gewerkt worden aan de opzet van een geheel nieuwe en geavanceerde website voor professioneel historisch Nederland.

Bijdragen / Low Countries Historical Review

Het eerste nummer van de Bijdragen en mededelingen betreffende de geschiedenis der Nederlanden/Low Countries History Review dat eind maart 2010 verschijnt heeft een nieuw ontwerp. Het uiterlijk van het blad is daardoor sterk verbeterd. Ook de opmaakprocedure is vernieuwd waardoor het bureau alle aandacht kan besteden aan het eigenlijke redactiewerk. De nieuwe vormgeving is er ook voor de uitgave van het special issue van BMGN/LCHR, dat onder de titel *The Relevance of Dutch History* in juli 2010 verschijnt.

De BMGN kreeg in 2009 als wetenschappelijk tijdschrift opnieuw een A-status (European Science Foundation) toegekend en wil dat graag zo houden. Het heeft een onafhankelijke redactie met toonaangevende wetenschappers, een Advisory Board en is peer reviewed. Het is online: alle jaargangen vanaf 1970 zijn compleet op de website in pdf te vinden. Om als toonaangevend wetenschappelijk tijdschrift te overleven is in 2010 een vernieuwingsslag nodig in twee richtingen: **digitalisering en internationalisering**. Wat de digitalisering betreft willen bestuur en redactie in 2010 komen tot een opzet voor de uitgave van een E-Journal, bij voorkeur in Open Access, in combinatie met de gedrukte versie van de BMGN/LCHR. Onderzocht wordt hoe ten volle gebruik kan worden gemaakt van de vele mogelijkheden die een digitale versie biedt: behalve het volledig kunnen doorzoeken en downloaden valt daarbij te denken aan discussies tussen auteurs, redactieleden en lezers; het toevoegen van of linken naar onderliggend onderzoeksmateriaal, data, of beelden; RSS; cross referencing; internationale database van onderzoek/onderzoekers; platformfunctie voor beginnende auteurs, etcetera.

In 2010 wordt ook verdere uitwerking gegeven aan internationalisering, uitmondend in een tweetalig tijdschrift dat daarmee bekender en aantrekkelijker wordt voor de internationale wetenschappelijke gemeenschap. In 2009 is door bureau, redactie en Advisory Board een begin gemaakt met de inventarisatie van onderzoekers in het buitenland op het terrein van de geschiedenis der

Nederlanden. In 2010 zal in vervolg daarop een database *Low Countries History* worden opgezet, bij voorkeur in samenwerking met binnen- en buitenlandse onderzoekers en instellingen. Een tweetalig tijdschrift vereist specifieke deskundigheden waarvoor ook additionele middelen gevonden moeten worden. Ook de vraag of voor het maken van beide vernieuwingslagen de betrokkenheid van een uitgever gewenst is wordt in 2010 beantwoord. BMGN/LCHR blijft daarnaast vanzelfsprekend ruimte bieden aan auteurs die in het Nederlands willen publiceren. In 2009 werd door de redactie ook een begin gemaakt met het stimuleren van auteurs die hun eerste schreden zetten op het publicatiepad. Naast (internationaal) bekende wetenschappers wil het blad ook voor deze categorie een aantrekkelijk medium zijn en blijven in 2010.

In 2009 is een begin gemaakt met een nieuwe rubrieksindeling in *BMGN/LCHR*: een redactioneel, daarna artikelen, reviews, discussiedossiers, een forum en ten slotte de belangrijke rubriek recensies. In 2010 wordt deze rubricering verder beproefd en zo mogelijk uitgebreid. Het werk van de redactie neemt toe. In 2009 is daarom het besluit genomen om met ingang van 2010 de redactie met twee leden, van zes naar acht, uit te breiden.

HG-Nieuws

Het eerste nummer van *HG-Nieuws* in 2010 zal niet in gedrukte vorm verschijnen maar als elektronische nieuwsbrief. Het KNHG is de oudste en grootste organisatie van professionele historici in Nederland en verenigt meer dan 1500 historisch onderzoekers en belangstellenden. Het KNHG wil de leden maar ook de historische gemeenschap als geheel een platform bieden. Het heeft een publieke rol in discussies die voor historici en voor de historische wetenschap van belang zijn. Een elektronische nieuwsbrief geeft oneindig veel meer mogelijkheden om deze taak in dit digitale tijdperk succesvol uit te voeren. Leden die (nog) geen e-mailadres hebben kunnen een geprinte versie van *HG-Nieuws* ontvangen.

Bijeenkomsten en congressen

Het KNHG vertegenwoordigt Nederland in de International Committee of Historical Sciences. Van 22 tot 28 augustus 2010 vindt in Amsterdam het 21ste **International Congress of Historical Sciences** plaats dat het KNHG in samenwerking met UvA, KB en IISG organiseert (www.ichs2010.org). Alle deelnemers aan dit grote internationale geschiedeniscongres ontvangen het special issue van BMGN/LCHR, *The Relevance of Dutch History*. Voor deze uitgave ontvangt het KNHG subsidie van het Harreveldfonds.

Behalve het grote internationale congres in augustus staan er voor 2010 een aantal andere bijeenkomsten op de agenda. Het Najaarscongres op 1 oktober 2010 zal gewijd zijn aan koloniale geschiedenis onder de werktitel **New**

Horizons in Dutch Overseas History. Imperial Connections in the Dutch Orbit. Daarnaast heeft het bestuur een viertal inzendingen van jonge historici gehonoreerd die in 2010 en 2011 in samenwerking met het KNHG over verschillende thema's een congres zullen organiseren. De bestuurscommissie Nationaal Historisch Museum, die zowel in 2008 en 2009 een publiek debat organiseerde vanuit professioneel historische invalshoek, zal haar werk ook in 2010 voortzetten met verschillende nog nader te bepalen activiteiten.

Stagiaires KNHG/BMGN

Het bureau zal voor de ondersteuning van al dit werk vanaf september 2010 ook gaan starten met het bieden van stageplaatsen aan masterstudenten geschiedenis.

Fusie

Het bureau van het KNHG is als zelfstandig onderdeel opgenomen in het Instituut voor Nederlandse Geschiedenis (ING). De subsidie die het KNHG van NWO ontvangt voor de uitgave van de BMGN is een geormerkte subsidie. Het ING gaat naar verwachting over van NWO naar KNAW en fuseren met het Huygens Instituut (HI). Wanneer en hoe deze fusie zal worden vormgegeven is op dit moment (december 2009) nog niet helder.

Voor het KNHG en de BMGN is allereerst van belang dat onze geormerkte subsidie gegarandeerd blijft. Het bestuur zal zich voor de handhaving daarvan vanzelfsprekend inspannen. Het KNHG en in het bijzonder de BMGN leveren immers een belangrijke bijdrage aan de infrastructuur voor het historisch onderzoek. Bovendien betekent samenwerking met het KNHG ook voor het nieuwe fusie instituut dat er een directe binding mogelijk wordt met de belangrijkste organisatie van professionele historici in Nederland. De uitwerking van deze aspecten in het fusieproces zal de komende maanden moeten plaatsvinden. Het bestuur zal daarbij een actieve rol spelen. Vanuit het perspectief van het KNHG is op voorhand duidelijk dat een nieuw fusie instituut ook kansen en nieuwe mogelijkheden biedt. Een grootschaliger institutionele omgeving biedt ons een betere uitvalsbasis, zeker wanneer het gaat om belangrijke ontwikkelingen zoals digitalisering en internationalisering. Ook een intensivering van de samenwerking met de andere (KNAW-)instituten op historisch terrein is aantrekkelijk.

Leonie de Goei, directeur KNHG

Mannelijkheid in de Lage Landen 1800-2000. De geschiedenis van ‘mannelijkheid’ op eigen benen

Twee ranke benen in witte broekspijpen prijkten dit jaar op het affiche van het najaarscongres. Naar de rest van de afbeelding kon de toeschouwer raden, al was de eigenaar van het benenpaar niet de minste en zal kunstenaar Joseph Paelinck niet de intentie hebben gehad om zijn portret van Willem I zo te fragmenteren. Het afsnijden van de meer herkenbare bovenste helft van het portret was al een indicatie van het thema van het congres. Het ging niet zozeer over de geschiedenis van ‘grote mannen’ als wel over het recente onderzoek van Vlaamse en Nederlandse historici naar ‘mannelijkheid’. Doel was om zowel een historiografisch overzicht te geven als om de balans op te maken van het huidige onderzoek naar ‘mannelijkheid’ in de Lage Landen. Met een gevarieerd dagprogramma probeerden de organisatoren de historische diversiteit en de veranderlijkheid van ‘mannelijkheid’ te vatten. In de ochtend ging de aandacht vooral uit naar de inhoud van het begrip in het politieke en religieuze discours, in de middag naar de invulling van ‘mannelijkheid’ in de moderne beeldcultuur, sociale hervormingsbewegingen en het leven van individuele mannen.

Stefan Dudink (Radboud Universiteit Nijmegen) opende vanuit de premisse dat ‘mannelijkheid’ niet met het lichaam gegeven is, maar moet worden verworven en kan worden uitgedrukt in kledingstijl. Rond 1800 werd het moderne mannenbeen geïntroduceerd. De nieuwe broekenmode, ook te zien op het portret van Willem I, toonde een lang been uit één stuk (in tegenstelling tot de oudere kniebroek) en had een Frans luchtje.

De ‘moderne’ broek was immers terug te voeren tot de ‘sans-cullottes’ en gaf een egalitaire patriottische gezindheid weer, een ideaal van mannelijkheid en vaderlandsliefde. Het (neoklassieke) ‘natuurlijke’ onopgesmukte lichaam stond daarbij voor politieke oprechtheid en transparantie, symboliseerde gelijkheid tussen mannen maar beklemtoonde ook de verschillen tussen mannen en vrouwen. Een broek met revolutionaire connotaties was bijgevolg geen neutrale garderobekeuze voor een restauratievorst. Veilig omkaderd door vorstelijke parafernalia zoals de koningsmantel die

continuïteit symboliseerden, kon het benenpaar een breuk met de vorige jaren verbeelden, alsook het vermogen om met ‘mannelijke’ kracht naar de toekomst te kijken.

Het gewicht van ‘mannelijkheid’ in het politieke discours was ook het onderwerp van de volgende lezing. Matthijs Lok en Natalie Scholz (UvA) gingen in hun bijdrage nader in op de politieke crisis van 1813-1815 in Nederland en Frankrijk. In beide landen werden verschillende concepten van mannelijkheid ingezet in de strijd om politieke legitimiteit. Zo was het een centraal begrip in de beeldvorming rond de restauratievorsten en de politieke ‘windvanen’ aan wie een gebrek aan mannelijke standvastigheid en daadkracht werd verweten. Ook in de zelfverdediging en -presentatie van deze mannen klonk het belang van ‘mannelijkheid’ door, al werden er in beide landen andere klemtonen gelegd. Wisselende opvattingen over mannelijkheid speelden ook een rol in de portrettering van Lodewijk XVIII. Deze vorst keerde terug naar een land waar het (Napoleontische) ideaalbeeld van mannelijkheid militair getint was. Teruggrijpend naar een ouder beeld en een cultuur van sentimentaliteit die nog niet verdwenen was, cultiveerde deze restauratievorst het imago van vergevingsgezinde koning-vaderfiguur.

Thomas Buerman (UGent) wees in zijn uiteenzetting op het gebrek aan aandacht voor verschillen in vormen van mannelijkheid per denominatie. Zijn bijdrage over rooms-katholieke mannelijkheid in België begon hij met een recente publiciteitscampagne van de diocese van New York. In deze wervingscampagne worden het priesterschap en heldendom nauw met elkaar verbonden, om priester te worden moet je een ‘echte’ man zijn. Verwijzingen naar expliciete katholieke mannelijkheid, veelal in tijden van crisis, waren ook terug te vinden in het Belgische katholieke discours van onder andere de Pauselijke Zouaven (en de imitaties ervan op katholieke jongensscholen) aldus Buerman. Daarnaast bestond er volgens hem echter ook een katholiek androgyn basismodel waarin zowel ‘mannelijke’ als ‘vrouwelijke’ karaktereigenschappen werden gecombineerd, zoals in het beeld van de vaderfiguur die ook ‘vrouwelijke’ huiselijkheid ten toon moest spreiden. Ondanks die positieve evaluatie van deze ‘vrouwelijke’ eigenschappen, was een zekere vorm van misogynie toch niet weg te denken in het katholieke discours.

Mannelijkheidsconstructies in het Belgische discours waren ook het thema van de uiteenzetting van Henk De Smaele (Universiteit Antwerpen). Hij ging nader in op de betekenis van sexy mannelijkheid in de jaren vijftig en de vroege jaren zestig in de Vlaamse filmkritiek. Met hun gebeitelde lichaam leken de filmgoden van de nieuwe generatie te beantwoorden aan Mosse’s ‘moderne mannelijke stereotype’, symbool van burgerlijke orde en van hang naar vooruitgang. Maar, zo geeft De Smaele aan, de sexy mannen aan het Hollywoodfirmament stonden juist voor verzet tegen deze orde die werd gepersonifieerd door de

grijzende, corpulente mannen in pak. De geërotiseerde mannelijkheid van de nieuwe 'Kazan-boys' kenmerkte tevens ook de uitvinding van de vrouwelijke heteroseksualiteit in de jaren vijftig. Hollywood zou dan ook niet enkel de aanzet geven voor een discussie over Vlaamse mannelijkheid en rebellerende jeugd, maar riep bij mannen ook vragen op over hun eigen fysieke verschijning en aantrekkelijkheid, het begin van het Adoniscomplex.

De koppeling van een mannelijkheidsdiscours aan sociale problematiek was ook kenmerkend voor het betoog van Gemma Blok (UvA). Zij ging nader in op de opvattingen van mannelijkheid in de discussies over het stijgende alcoholgebruik in Nederland. Aan het einde van de negentiende eeuw werd het traditionele beeld van de drinkebroer overschaduwd door het stereotype van de 'ellendedrinker'. Werd drinken voorheen nog als 'mannelijk' getypeerd, nu werd het in het zogenaamde 'drunkard-narrative' als 'ontmannelijkend', verslavend omschreven. Overwegend christelijke geheelonthouders (b.v. Het Kruis) idealiseerden rond 1900 een leven zonder alcohol en verspreidden de idee dat alcoholisme een ziekte was. Ze vertegenwoordigden daarbij een ideaal van een solidair en sociaal betrokken mannelijkheid en maakten zo het werk in de achterbuurten dat daarvoor met vrouwen werd geassocieerd ook voor mannen acceptabel.

Jolande Withuis (NIOD) tenslotte ging nader in op het leven van de verzetsstrijder Pim Boellaard. Wat was de betekenis van 'manlijk' voor Boellaard? Zijn leven omspande nagenoeg de hele twintigste eeuw en Boellaard was dan ook getuige van de invoering van het vrouwenstemrecht, veranderingen in het familieleven en de verhoudingen tussen de seksen. Ondanks zijn vooruitstrevende houding als werkgever zou hij niet beseffen dat de patriarchale verhoudingen uit zijn kindertijd niet meer gangbaar waren en hij voerde dan ook geen veranderingen door op familiegebied. 'Mannelijkheid' bleef bij hem gekoppeld aan het kostwinnerschap en het nemen van verantwoordelijkheid.

Het congres ging vooral over de verbeelding van mannelijkheid, het vastkoppelen ervan aan het mannelijke lichaam en de wisselende (politieke) geladenheid van het begrip. De nadruk lag daarbij op recent historisch onderzoek, al waren er her en der verwijzingen naar pioniers in de studie van 'mannelijkheid/-heden'. Het programma sprak een breed publiek aan en nodigde ook een groep Gentse studenten (van het onderzoeksseminarie 'gendergeschiedenis' binnen de Master Geschiedenis) en een aantal leden van het nog jonge *Forum voor Belgisch onderzoek naar vrouwen-, gender- en seksualiteitsgeschiedenis* uit om de grens over te steken. De veelzijdigheid van de lezingen en de talrijke opkomst tonen in ieder geval aan dat de jonge subdiscipline ook in de Lage Landen op 'eigen benen' staat.

Tine van Osselaer, Katholieke Universiteit Leuven

Ontwikkelingssamenwerking

Noodzakelijk, of noodzakelijk kwaad?

In het zesde en laatste deel van de ING-bronnenuitgave *Nederlandse Ontwikkelingssamenwerking* zijn honderden beleidsstukken over ontwikkelingshulp en -samenwerking opgenomen. Dit Haagse perspectief kon volgens projectleider Marc Dierikx wel wat tegenwicht gebruiken. Daarom nodigde hij voor de presentatie van het boek, op 16 oktober, drie sprekers uit om de kant van de ontvangers te belichten. Het publiek bestond uit (voormalig) ontwikkelingswerkers, historici en studenten. Omdat de middag tevens de afsluiting was van de tiende International Conference of Editors of Diplomatic Documents, waren er ook veel conferentie-deelnemers aanwezig.

Sociaal antropoloog Thomas Hüsken (Universität Bayreuth) presenteerde de resultaten van zijn onderzoek naar ontwikkelingsexperts in landen als Egypte en Jemen. Hoe opereert de Duitse ontwikkelingswerker in de praktijk? Hüsken werkte zelf jarenlang als expert, en deed in 2006 met zijn boek *Der Stamm der Experten* in Duitsland veel stof opwaaien. Hoewel men ontwikkelingsexperts vaak beschouwt als een homogene groep, die 'eigenhandig de moderniteit in ontwikkelingsgebieden introduceert', klopt dat beeld volgens hem niet met de realiteit. Want in werkelijkheid is de groep experts zeer divers, zegt Hüsken. Ze hebben verder veel verantwoordelijkheid, maar weinig baanzekerheid. Bovendien bestaat er vaak een grote kloof tussen hun eigen ideeën en die van het hoofdkantoor. Experts werken dus niet binnen een veilig institutioneel raamwerk – zoals Jona in de walvis – maar worden juist in de woelige baren van de ontwikkelingszee geworpen, concludeert Hüsken. Daar moeten zij zich zien te redden. Een heel onberekenbaar element is volgens hem de lokale machtspolitiek, die veel meer invloed op het slagen of mislukken van projecten heeft dan beleidsmakers in Duitsland beseffen.

Historicus Thirthankar Roy, werkzaam bij de London School of Economics, bekeek vervolgens de ontwikkelingshulp aan India vanuit macro-economisch standpunt. Deze hulp heeft de afgelopen vijftig jaar grote veranderingen ondergaan, zegt hij. Zo belandde tussen 1950 en 1965 een groot deel van de buitenlandse fondsen bij private industrialisatie-projecten, terwijl de hulp tegenwoordig vooral gebruikt wordt om publieke voorzieningen te financieren. De politieke voorwaarden die vanaf 1965 steeds vaker aan hulp gesteld werden, zorgden voor veel controversen in India. Veel Indiërs beschouwden het buitenlandse geld als de belangrijkste oorzaak van de politisering van de Indiase economie. Ook anno 2009 leeft in India de vraag of hulp

wel helpt. Veel tegenstanders van buitenlandse hulp gelden zijn volgens Roy bang dat de extra fondsen budgettaire roekeloosheid in de hand werken. Ze vrezen dat de overheid daardoor te achteloos omspringt met natuurlijke rijkdommen en geldmiddelen.

Ook in Tanzania bestaat grote weerstand tegen teveel ontwikkelingshulp, stelde Kapepwa Tambila, hoogleraar geschiedenis aan de University of Dar es Salaam. Hulp gelden werden en worden volgens hem beschouwd als ‘een noodzakelijk kwaad’, die de soevereiniteit en autonomie van een land kunnen aantasten. In de jaren zestig, nadat de republiek Tanzania tot stand kwam, nam de jonge staat dan ook nauwelijks ontwikkelingshulp aan. Deze terughoudendheid was volgens Tambila de reden dat Tanzania zich in die jaren politiek onafhankelijk kon opstellen. In de jaren zeventig kreeg Tanzania echter budgettaire problemen en accepteerde het land de aangeboden buitenlandse hulp wel. Vanaf die tijd, signaleert Tambila, veranderde de politieke houding van Tanzania: de fondsen maakten een onafhankelijke houding onmogelijk. Tegenwoordig probeert de overheid de hoeveelheid ontwikkelingshulp te verminderen, onder meer door efficiëntere belastinginning. Was in 2008 42% van het nationale budget afkomstig uit buitenlandse hulp gelden, in 2009 is dat 37%. Het doel van de Tanzaniaanse overheid is volgens Tambila om uiteindelijk op een percentage van 5% uit te komen.

Aan het einde van de middag nam Maarten Brouwer, ambassadeur voor ontwikkelingssamenwerking, naast de eerder genoemde bronnenuitgave *Nederlandse Ontwikkelingssamenwerking* een interviewbundel in ontvangst: *Voor de ontwikkeling van de Derde Wereld. Politici en ambtenaren over de Nederlandse ontwikkelingssamenwerking, 1949-1989*, samengesteld door Mari Smits en Leon van Damme. Beide publicaties illustreren volgens Brouwer het leerproces dat inherent is aan ontwikkelingssamenwerking: ‘Er is geen weg naar ontwikkelingssamenwerking’, merkte hij op. ‘Ontwikkelingssamenwerking is de weg’.

De bronnenuitgaven en interviewbundel zijn te bestellen via de website van het ING www.inghist.nl.

Liesbeth Sparks

Olympische Spelen voor historici, Amsterdam 2010

Nog enkele dagen en het is 2010, het jaar van het grote internationale congres voor de historische wetenschappen in Amsterdam van 22 – 28 augustus. Helder tekenen zich de drie hoofdonderdelen af. Ten eerste het eigenlijke congres, ruim honderd sessies in de zalen van de Universiteit van Amsterdam (UvA) over zeer uiteenlopende onderwerpen: een fantastische jaarmarkt van wat er in ons vak omgaat (zie www.ichs2010.org). Het congresbureau van het IISG staat borg voor een prima organisatie. Tot 1 mei kunt u zich aanmelden voor het bespottelijk lage bedrag van €240,-.

Ten tweede het *Holland History House*, het initiatief van de studierichting geschiedenis van de UvA en het Amsterdams Historisch Museum (inmiddels gesteund door het Nationaal Historisch Museum) dat uitgroeit tot een volwaardig flankerend cultureel programma. Elke dag vanaf 17.00 uur zijn er tal van activiteiten rond en naar aanleiding van het congres op de binnenplaats van het Amsterdams Historisch Museum en elders. Deze activiteiten staan ook open voor een breder publiek dan de congresgangers alleen: een extra week voor de geschiedenis met internationale allure. De plechtige openingssessie van het congres in de Stopera en de slotsessie in de aula van de UvA aan het Spui in Amsterdam vormen met hun culturele programmaonderdelen de verbindende schakels tussen het congres als zodanig en dit bredere culturele programma.

De derde poot in de organisatie is het solidariteitsfonds, waarvoor u nog kunt storten (rekeningnummer 408819782 t.n.v. de Stichting Solidarity Fund for Historians Amsterdam 2010 te Amsterdam). Met steun van het fonds kunnen ook vakgenoten uit arme landen naar Amsterdam komen, een belangrijk aspect voor het welslagen van het congres. De eerste verzoeken worden inmiddels verwerkt.

Naast de professionele organisatie van dit congres met duizenden deelnemers, is ook extra steun van vrijwilligers nodig. Bijvoorbeeld bij de organisatie van de openingssessie in de Stopera: een evenement met een gevarieerd wetenschappelijk en cultureel karakter met receptie na afloop, waar 1600 mensen worden verwacht. Wie aardigheid (en bij voorkeur vaardigheid en talent) heeft in de organisatie van zo iets roep ik op zich bij mij te melden (hblom@xs4all.nl).

Hans Blom, voorzitter Amsterdam 2010

BOEKAANBIEDINGEN

Uitgeverij Van Wijnen biedt aan:

Geert Grote

Getijdenboek - facsimile van een handschrift van een van de meest gelezen middeleeuwse teksten

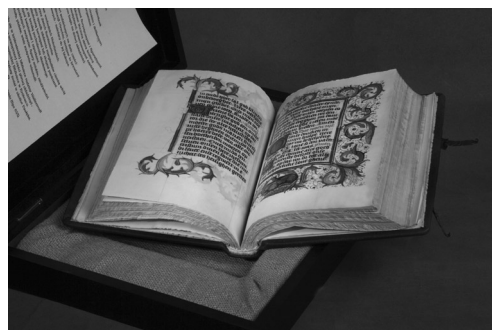
(2009, 127 bladen, ISBN 978 90 5194 347 4)

Winkelprijs €2250,- / **Bonnenprijs €1995,-***

Actieperiode 1 januari t/m 15 maart 2010

Stuur deze bon**, voorzien van uw naam en adres naar:

Uitgeverij Van Wijnen, Postbus 172, 8800 AD Franeker
info@uitgeverijvanwijnen.nl

Amsterdam University Press biedt aan:

Arjan van Dixhoorn

Lustige geesten

Rederijkers in de Noordelijke Nederlanden (1480-1650)

(2009, 448 blz., ISBN 978 90 8964 104 5)

Winkelprijs €39,50 / **Actieprijs €34,-***

Actieperiode 1 januari t/m 15 maart 2010

Actiecode LG2010

Stuur de bon**, voorzien van uw naam en adres, in een ongefrankeerde enveloppe naar:

Amsterdam University Press, t.a.v. Afd. Bestellingen,
Antwoordnummer 10275, 1000 PA Amsterdam of per fax
naar 020 4203214, Meer informatie: bestellingen@aup.nl

Uitgeverij Bert Bakker biedt aan:

Leo Lucassen en Wim Willems (eds.)

Waarom mensen in de stad willen wonen, 1200-2010

(2009, 332 blz., ISBN 978 90 351 3512 3)

Winkelprijs €24,95 / **Actieprijs €21,95**

Actienummer 901-72892

Actieperiode 1 januari t/m 15 maart 2010

Deze bon kunt u uitsluitend inleveren bij de boekhandel!

Uitgeverij Vantilt biedt aan:

Joost Rosendaal

Nijmegen '44

Verwoesting, verdriet en verwerking

(2009, 336 blz., ISBN 978 94 6004 011 5)

Winkelprijs €24,95 / **Bonnenprijs €20,-***

Actieperiode 1 januari t/m 15 maart 2010

Stuur deze bon**, voorzien van uw naam en adres naar:

Uitgeverij Vantilt, Postbus 1411, 6501 BK Nijmegen

*Er worden geen verzendkosten berekend.

** U kunt deze bon ook inleveren bij uw boekhandel.

AGENDA - BENOEMINGEN

Zie voor een uitgebreide agenda www.knhg.nl.

Dr. H.J.M. (Henk) Nellen (1949) is per 1 september 2009 benoemd tot bijzonder hoogleraar 'Ideeëngeschiedenis van de vroegmoderne tijd' aan de Faculteit der Historische- en Kunstwetenschappen van de Erasmus Universiteit Rotterdam.

Dr. Jan Burgers is door het College van Bestuur van de Universiteit van Amsterdam benoemd tot hoogleraar met als opdracht 'Bronontsluiting en apparaat voor historisch onderzoek van de geschiedenis van Nederland'.

Welkomstgeschenken voor nieuwe leden

Nieuwe leden (en zij die een nieuw lid aanbrengen) mogen een keuze maken uit de drie onderstaande welkomstgeschenken:

* J. Joor, *De adelaar en het lam. Onrust, opruiing en onwilligheid in Nederland ten tijde van het Koninkrijk Holland en de inlijving bij het Franse keizerrijk (1806-1813)* (De Bataafsche Leeuw).

* J.I. Israel, *De joden in Europa, 1550-1750* (Van Wijnen).

* P. de Rooy, *Republiek van rivaliteiten. Nederland sinds 1813* (Mets & Schilt).

AGENDA - ORATIE

Prof.dr. W.D.E (Mieke) Aerts zal op vrijdag 22 januari 2010 haar hoogleraarsambt aan de UvA openlijk aanvaarden door het uitspreken van de rede *De vechtjas. Strijd-vragen om sekse*, in de Aula van de UvA, Singel 411 (hoek Spui), aanvang 14.30 uur.

AGENDA - PRIJZEN

De **Otto von der Gablentz Studieprij**s is toegekend aan **Luuk van Middelaar** voor zijn dissertatie *De passage naar Europa. Geschiedenis van een begin* (Groningen 2009).

Auke van der Woud, hoogleraar architectuur- en stedenbouwgeschiedenis, heeft de **Groeneveldprijs 2009** ontvangen voor het boek *Een Nieuwe Wereld. Het ontstaan van het moderne Nederland* (Amsterdam 2006).

NIOD-onderzoeker **Jolande Withuis** ontving de **Grote Geschiedenis Prijs 2009** voor haar biografie *Weest manlijk, zijt sterk. Pim Boellaard (1903-2001). Het leven van een verzetsheld* (Amsterdam 2008).

AGENDA - CONGRESSEN

22 en 23 januari 2010

'**Enlightenment? Ideas, Transfers, Circles, Attitudes, Practices**'. Conference organised by the Werkgroep 18e Eeuw (Dutch-Belgian Society for Eighteenth Century Studies) in Het Pand te Ghent, Belgium. More information: Werkgroep 18e Eeuw, p/a Hanco Jürgens, secretaris, Madoerastraat 11, 3531 KE Utrecht, <http://www.18e-eeuw.nl/symposia/index.html>.

23 januari 2010

Universiteit Utrecht organiseert zaterdag 23 januari van 10.00-16.15 uur een publieksdag met als thema '**De wereld in kaart**', Universiteit Utrecht, Sweelinckzaal, Drift 23, Utrecht. Meer informatie: www.let.uu.nl/renaissance, inschrijven: renaissance@let.uu.nl.

28 en 29 januari 2010

Congres 'The Transfiguration of the Present: Reflections on Historical Distance', gecentreerd rond het werk van Frank Ankersmit. Nadere inlichtingen: Jaap den Hollander (j.c.den.hollander@rug.nl), Rik Peters (r.g.p.peters@rug.nl), Herman Paul (h.j.paul@hum.leidenuniv.nl). Aanmelding per e-mail: m.r.b.wubbolts@rug.nl. Locatie is de Senaatskamer van de Rijksuniversiteit Groningen. http://www.rug.nl/let/onderzoek/onderzoekinstututen/icog/tekstenactiviteitenkalender/2010_transfiguration/transfiguration.

Colofon

Redactie

Marja de Keuning, Caroline van Vliet. Met medewerking van Hans Blom, Leonie de Goei, Lex Heerma van Voss, Tine Van Osselaar en Liesbeth Sparks.

KNHG-bureau, Postbus 90406, 2509 LK Den Haag, tel. 070 3140363, e-mail knhg@inghist.nl.

HG-Nieuws verschijnt vier keer per jaar.

ISSN 1572-1086

© Koninklijk Nederlands Historisch Genootschap

Tarieven

Advertentie 1/4 pagina €125,-
Meesturen losse folder €390,-